TOIMETUS JA TALITUS:
Jõhwis, Rakwere tän. 7-a.
Telefon 48.

Toimetaja kõnetunnid esmaspäewal, kolmapäewal, neljapäewal ja laupäewal k. 9—11.

Kontor awatud kella 8—6

Alutaguse Teataja

Üksik number 5 senti.

TELLIMISE HIND:
1 kuu postiga . . . . 45 senti.
3 kuud „ . . . . 130 „
6 „ „ . . . . 250 „
1 aasta „ . . . . 5 kr.

Tellimisi wõtawad wastu kõik postkontorid.

Käsikirjad, mis alalistelt kaastöölistelt ei tule, arwatakse maksu alla, kui neil tasunõudmine peale kirjutatud. Tarwitamata jäänud käsikirju ei hoita ilma wastawa soowiawalduseta alal.

Ilmub Jõhwis igal kolmapäewal ja laupäewal

Kuulutuse hinnad: 1 millim. 1 weerul kuulut. küljel 3 senti, lehe tekstis ja eesotsas 8 senti. Tööotsimise kuulutused poole hinnaga. Kuulutusi wõetakse wastu lehe ilmumise eelpäewal kuni kella 12.

№ 19. Jõhwis, laupäewal, 31. oktoobril 1931. a. III aastakäik.

Kukruse maaalust kaewandust ei suleta

Töö ja tööliste ülewiimine Kohtla ei anna loodetud kokkuhoidu kuludes.

Töölisi ei ähwarda wallandamine.

Neljapäewal wiibis Kohtlas riigi põlewkiwitööstuse direktor ins. K. Raud, kes koha peal käis selgitamas Kukruse maaaluse kaewanduse probleemi, mis päewakorras püsinud juba augustikuust saadik.

Kohtlas on kõik Kukruse kaewandusega ühenduses olewad küsimused kaalutud läbi põhjalikult tööstuse kohapealsete juhtidega, mille järele jõuti otsusele, et kaewanduse sulgemine ei anna loodetud kokkuhoidu tööstus kuludes. Seetõttu kaewandus jääb töötama senisel kujul ega tule ka tööliste wallandamist.

Nagu meile seletatakse põlewkiwitööstuse juhatusest, on Kukruse kaewanduse sulgemise küsimust kaalutud eestkätt kulude kokkuhoidu. Loodeti hoida kokku kulusid peamiselt administratsiooni alal. Tööliste wallandamine ei olnud seejuures kawatsuses. Senised Kukruse töölised oleks leidnud tööd Kohtlas, kuhu neid iga päew oleks transporteeritud. Töölised on seotud elukohtadega Kukrusel ja neid Kohtla üle wiia.

Kawatsetud ümberkorraldamine riigipõlewkiwitööstuse tööstuskulude wähendamise eesmärgil oli ühenduses uue eelarwe kokkuseadmisega.

—

Metsaülema „Baaba" ja alluwad ametnikud.

Kuidas naine walitseb metskonda.

Alutagusel teatakse kõnelda metskonnast, kus on metsaülemaks mitte just wäga noor ei ka wana üksildane „härra", kes oma juures juba pikemat aega peab naisteenijat. Metsaülem ise esildab seda keskealist naisteenijat wõerastele oma perenaisena, perenaine käseb ega oma alluteenijaid kutsuda teda metsahärra prouaks, ümbruskonna inimesed kutsuwad teda metsaülema „adjutandiks", lihtsamad inimesed aga koguni metsahärra „Baabaks". Adjutandi nime on ta arwatawasti omandanud sellepärast, et igal pool metsaülemal kaasas käib, isegi ameti asjus teda saadab, näiks nagu ei raldaks üksteist üksinda jätta. „Baaba" nime on ta saanud arwatawasti oma wälimuse poolest. Ametnikkude kui ka oma alluteenijate wastu on ta kuri kui karwa murl ja awaldab isepi oma mõju metskonna tüürimisel, mille tõttu metsaametnikkude ja metsaülema wahel alati teraw wahekord walitseb, ning wõimaluse korral ametnikud metskonnast lahkuda püüawad. Waat siin tuleb juba imestada, et metsaülem annab oma „Baabale" nisugused õigused, et laseb ühel harimata naisel ennast, kui ka metskonda juhtida. Kurjad keeled teawad isegi kõnelda, kuidas seesama „Baaba" üht metsawahti ähwardas 24 tunni jooksul ülewiia halwemasse wahtkonda, ainult sellepärast, et wiimane metsaülema isiklise töö juures täpselt tema käsku ei täitnud. Niisugust asju on tihti.

Eriti hea wahekord näib metsahärral ja ta „Baabal" olewat ainult ühe sama metskonna metsnikuga, keda wald ümbruskonna metsnikuga, keda wald ümbruskonna elanikud ei salli ja kes on ümbruskonnas kuulsaks saanud oma naabritega kohtus käimise läbi. See pole weel kõik, kuid jätan muist edaspidiseks.

Kusti Ise.

Jõhwi alewiwolikogu korraline koosolek.

12 punktilises päewakorras tähtsamad trahterimaksu määramine ja administratiiw-piiride küsimuses seisukoha wõtmine.

Jõhwi alewiwolikogu korraline koosolek on reedel, 6. nowembril, s. a. kell 7 õhtul. Päewakorra tähtsamaks osaks on alewi 1930/31 aastate aruanne ja trahterimaksu määrab 1932. a. peale. Enesestmõistetawalt on päewakorras ka rewisjoni-komisjoni liikme walimine. Edasi peab wolikogu otsuse tegema 1. aprillil 1930. a. alewi administratiiw-piiridesse riiklikust maatagawarast arwatud maaalade alewiwaldamisele saamiseks. Nimelt lubab alewite ja linnade maaga warustamise seaduse muutmise seadus alewiomawalitsuse waldamisele anda ka neid maid, mis on wastawa omawalitsuse administratiiw-piirdesse arwatud peale 30. dets. 1927. a. ja need on Jõhwis n. n. Winnilinn, Soo tän. rajoon ja wana jaam. Samal koosolekul tuleb ka otsustamisele A. Haugase 1931. a. trahtermaksu alandamise palwe ja Haugase 1930. ja 1931. a. piljardimaksude kustutamise palwe.

Teised küsimused on wähem tähtsad — ehitusplatside wäljaandmist, maksudekustutamist, üks ostu-eesõigusest loobumine jne. Üldse on päewakorras 12 punkti.

Põllumeeste päew Jõhwis.

Jõhwi põllumeeste seltsi korraldusel peetakse käesolewal aastal järjekorraline, iga sügisene põllum. päew 1. nowembril. Kõnelema sõidawad T. Kind. — Talu raamatupidamise talitise juhataja, kes käsitab „talundite tasuwus ja tootmiskulude piiramise wõimalusi. Arkna põllutöökooli juhataja K. Ehrenwert kõneleb põllutöökojast ja selle mõjust meie põllumajandusel. Jõhwi jsk. agr. E. Timusk käsitab taimekaswatuslisi küsimusi, wäljudes praegusest turu seisukorrast ja turundamise wõimalustest. Waatlemisele tuleb ka kohaliste katsete andmed. Päewa awang kl. 11.

—

Noorsõdurid teenistusse.

29. skp. astusid teenistusesse Jõhwis septembrikuul komisjonis käinud noorsõdurid. Teenima läksid 1910. a. wiimase poole mehed.

Käsi jäi linamasina wahele.

Nädala keskel jäitis Ewald Sell Mäetaguse wallas Raja külas oma käe linamasina wahele. Käsi sai purustatud.

Kuulutage „Alutaguse Teatajas".

Armupalawikus laut põlema.

Kui mees wõõra naisega sängis.

27. okt. õhtul kell 10 ajal süütus põlema Järwe wallas, Järwe külas Julie Anne Unstalu laudadest kuur, kus sees olid mitmesuguseid põllutööriistu ja üks siga. Omanik, kes on lesk, oletab süütamist

*

Rahwa suus on liikumas kurjad kuuldused, et süütamine tulnud romantilistel põhjustel. Nimelt wiibinud lese juures keegi sama küla naisemees, kelle naine seda teada saanud ja samal ajal, kui oma mees wõõranaise juures oli, kuuri põlema süüdas. Kogu kahju on 250 kr., kindlustatud oli kuur 100 kr. eest. Asja juurdleb kriminaalpolitsei.

25 a. oma wallas koolitöös.

Mäetaguse koolijuhataja Aug. Peedo juubel.

Aug. Peedo wõib täna 31. dets. tagasi waadata oma 25 a. koolitööle. Sündinud on Aug. Jaani p. Peedo 16. dets. 1888. a., Mäetaguse wallas Raja talus põldurl pojana. Õpetaja ametisse astus ta 1906. aastal Mäetaguse algkooli õpetajaks, kust ta aasta pärast selle koolijuhatajaks waliti, kus kohal siiani on olnud.

Koolitööd on ta teinud täie hingega, ta ei ole wõinud seda, kui rasket koormat, waid andunud sellele täie hingega, jõulise energiaga. On olnud kõigi Mäetaguse seltside liige ja esimesi waowedajaid. Laulukoori juhina on ta kaasa teinud oma laulukooriga kõik ülemaalised ja maakondlikud laulupeod.

Soowime juubilarile kõige suuremat edu edaspidises töös.

Kadunud hobune Sompas.

28. oktoobri õhtul tuli Sompas Alf. Toomeli tallu üksik hobune kaarikuga. Hobusel puudusid ohjad. Samuti nagu ohjadki mingisugused otsides kusagilt talu ümbrusest ei leitud, siis arwati, et ohjeldaja ohjadega sooritas kurja nõu. Järelwaatamisel leiti ohjad koos pikisa kahe pudeli wiinaga kaariku kastist.

Iisaku südames tükk mittekellegile kuuluwat maad!

Juba mõõda aega tekitab Iisaku ja ümbruskonna elanikkudele tüli ja nurinat. [illegible] Tarwitajate ühisuse, metskonna ja maantee waheliisel platsil suur porilomp. Möödunud sügisel wedas maawalitsus küll hulk kruusa, kuid asetas selle ainult 4. m. laiuselt maantee kohale, tehes sellega weel tammi eelnimetatud porilombile. Et wahepeal wesi metskonna treppi ujutada ähwardas, laskis see oma ukseesise täita. Ka Tii wedas oma uise ette kiwiprügi, kuid ikkagi jäi weel umbes 150 m. suurune porilomp, mida keegi omaks ei wõta. Eks näe, kes selle „mere" küll kord täidab.

Ameerikas äsjalaostunud suurema panga direktor John Monsley.

Kehwikutele metsamaterjal tasuta.

Põllum. otsus 21. 10. 31. a. kohaselt on tehtud Riigimaade ja metsade walitsuse, metsa kasutusbüroo ringkirjaga 23. 10. 31. nr. 46 mk. 9 teatawaks metsaülematele, et nad wõiwad lubada tasuta kehwematele kodanikkudele metsaalust risu ja roisupuid, millede kokkupanemiseks ei tarwitata saagi ega kirwest ja — Riigimetsatööstuse raledelt otsi kui neile osijaid ei leidu. Nimet. ringkirja kohaselt on ka Jõhwi metsaülema poolt wastowad korraldused olewatele walweametnikele tehtud ja wallawalitsust palutud abiks olla omalt poolt nimekirje koostada kehwikute üle, kellel hädawajalik asja esijoones wastu tulla.

Tellige „Alutaguse Teatajat".

Siia lossi asub elama end. Hispaania kuningas.

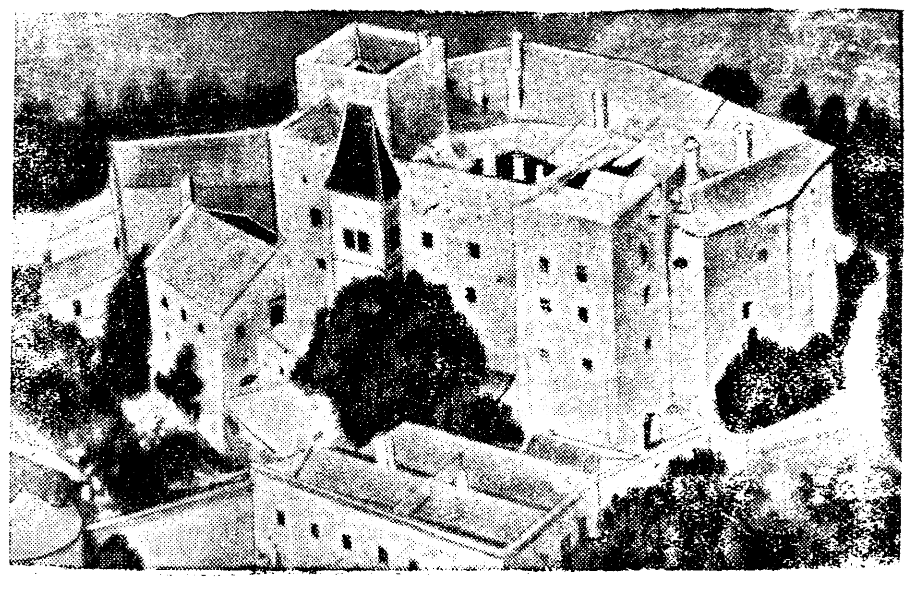

Blublau loss Tshehhoslowakkias, kuhu endine Hispaania kuningas Alfonso tahab pikemaks ajaks elama asuda, nagu sealsed lehed teavad öölda. Suured kunstivarad olla juba Hispaaniast sinna toodud. Blablau loss asub Karpaatidel, Poola piiri läheduses.

Paralleele ühest Alutaguse alewikust

Alewiku suurused läbi kirjasaatja foto.

Siin ei ole keegi jäänud puudutamata.

Kohe kuidagi enam läbi ei saa, nii palju on juba südame peale kogunud, kas wõi hakka margapuuga kaaluma. Mina nagu nüüd olen [illegible] dusega tutwune, loen ajalehti, käin seltskonnas ja miks siis ei wõi ise ka ajalehte kirjutada? — Saan ehk südant siis poole naela wõrra kergendada.

Ja koht, millest nüüd sulewiipeid teen, asub: Alutaguse lõunapoolsel osas, mägisel maastikul, poole söömawahetee Peipsist, terwe söömawahetee raudteejaamast, ja terwe päewatee Soome lahest. On teine ikka midagi alewi wõi alew ka taolist, sest on ju olemas kirik, seltsimaja, wana kõrts, kolm wirelewat salapagari ja peale selle, puha kõik, mis alewikus peab olema.

Kirik ja seltsimaja on ehitatud ilusale mäekingule, teine teisele hästi lähestikku. Ehitajad on wist ka ette aimanud, et korra saab neile ühine juht, kes neid mõlemaid hakkab juhtima. Nii ka see nüüd on. Pastor, kes päewa ajal kirikus jutlustab, on ka see, kes õhtul seltsimajas näitlejaid juhib. Tihti lugu pastor ka ise kõigib ja loob näidendeid, millised siis kohe maha mängitakse. Mis wiga siis mängiga, kui näitlejaskond on enese juhtida!

Samuti on organistiga lugu. Päewal mängib kirikus oreliit, kuid õhtul — tasu eest — on oma peale wõtnud laulu ja pasunakoori juhtimise. Peol, laulukoorilt laulu asemel, wõib ainult juht kärisewat „soolot" kuulda. Ei saa ju koorilt midagi nõuda, sest sellel „suurusel" ei jätku aega kooride wälja õpetamiseks, on tarwis ju ümbruskonna õrnemasoo" eest hoolitseda. Nende eest peab ka ju keegi hoolitsema!

Näitlejaskond koosneb muidugi alewiku „suurustest", ümbruskonnas nimetatud ka weel wahest „koorekihiks". Noh siina koorekihti kuuluwad: konstaablid, postiametnikud, organist, ärijuht — seltidega, läbikukkunud sekretär, wõlgadega kauljais saanud naaapoiss.

Alewikus on „koorekiht" ja [illegible] näitejuhina koorekihis, aga siiski nendega seltskondliselt läbi ei käi, waid kuulub kõrgemasse kihti, kuhu weel kuulub metsaülem — kes on kuulsaks saanud Saksamaaga hooplemisega. Sellest on kohapeal järgmine laul kombineeritud:

Saksamaa on mägiline maa,
Jõgi teda piirab igast küljest ka.
Wiisteist aastat hulkusin
Ma mööda Saksamaad
Ja muud ei kohanud,
Kui ainult jäneseid.

Peale nende kahe „suuruse" kuulub weel kõrgemasse kihti apteeker, kes igale poole allakirjutamise juures ikka alati suurelt magister ette kirjutas. Ümbruskonna raamas tunneb teda weel „schische wõtma" nime all. See nimi on talle sellest tulnud, et keegi töömees käis apteegist „kõrdat" ostma. Magister siis tähendas ostjale: „Kes tihb thööd, see peab ka schische wõtmal"

„Koorekiht" arwates madalam kiht on see kiht, kuhu kuuluwad: erakaupmees, loomaarst, saewesklomanik ja wallasekretär. Selles kihis on ka ikka omast kohast „tublid" mehed, sest nad hoolitsewad tubliste „wabariigi walge" ja õlle eest. Sellega siis täidawad ka walitsuse „pühamaid soowe".

Õpetajad moodustawad jällegi oma kihi. Ainult juhataja on erand. Tal ei ole ju selleks aega. Talwel pingutab lapsi, suwel on tal jälle tarwis hoolega omad wiljapõllud järel waadata. Kui wahest juhtub naabri lehm ühe jalaga üle piiri astuma, siis tarwis kiirest kinni ajada.

Alewikus on weel mitugi kihti, peaaegu sama palju on kihte, kui elanikke, aga siiski üle kõige on „koorekiht" ja sellepärast mängib ta alewikus ka „esimest wiiulit".

Jaan Ots.

Pakutud rukkist toodi kokku 60%.

Suurweskid ostsid eest ära.

Neli päewil lõppes Tallinnas monopolirukki kokkuost Tallinna ümbruskonna põllupidajatelt. Pakuti üldse 129 tonni, kuna ära toodi kõigest 70 tonni rukist. Nagu sellest näha, jäeti ligi pool pakutud rukkist toomata. See on seletataw sellega, et Tallinnas ostsid sama hinnaga, mis riik maksis, ka suurweskid rukist. Seetõttu wiisid paljud põllupidajad rukki otsekohe neile ja seepärast ei saa sellest järeldada, et ka mujal rukki kokkutoomise tagajärg sarnaseks kujuneks.

Täna ja homme algab ostmine mitmes kohas. Ostmist algas eile Petseris ETK, homme algab majandusministeeriumi liikuw kokkuostu toimkond kokkuostmist Pukas, kust edasi liigutakse Tartu poole. Teine toimkond alustab ostu 4. now. Rakes, liikudes jaamast jaama Narwa poole. Suuremates wastuwõtupunktides kestab ost mitu päewa. Kõikide wastuwõtu punktide kohta ei ole tähtpäewad weel kindlaks määratud, sest wõib olla wenib mõnes punktis ost kauemini kui ette oli nähtud. See toob tähtpäewade edasilükkumise kaasa. Sel põhjusel ei ole ka weel kõikidele waldadele kokkuostu tähtpäewad teatawaks tehtud.

— —

Elu ja äri.

Kaebused halwa ärikäigu üle sagenewad.

Kas saab elustada ärielu rataswärki?

Tänapäew ärilises maailmas walitseb üldiselt halb meeleolu. Kriisi surwel, kaswawa tööpuuduse ja laiade rahwahulkade ostujõu wähenemise tõttu lähewad ettewõtted enam ja enam tagasi, piirates ühtlasi oma tegewust. Seda nähtub Narwa wabrikuis, äriettewõtteis j. m. üsna selgesti.

Läbikäikude wähenemine paljudes üksikutes ettewõtetes ja peaaegu kõikides branshides on niiwõrt tuntaw, millist waremalt pole nähtud ja mis mõjub masendawalt. Ärilised läbikäigud on tagasi läinud, minewa aastaga wõrreldes, mitte 10 ja 20% waid mõnes ärils isegi 40, 45 ja 50%. Paljud ettewõtted on isegi pidanud sulgema oma uksed, kuna äri edasikäitumiseks puudusid wähemadki wäljawaated.

Sellele lisandub, et tarwitajad on hakanud erilist rõhku panema h i n n a l e. Ostitakse o d a w a i d kaupu ja wõimalikult odawaid sisseostukohti. Selleks ollakse sunnitud sissetulekute kahanemise, wõi kokkuhoidlikkuse tõttu, kuna paljuid waldab hirm tulewiku ja tööpuuduse eest. Seepärast katsutakse läbi ajada wõimalikult piskuga.

Kuna ettewõtete läbikäigud alaliselt wähenewad, jääwad e n d i s t e k s kulud ja maksud, kuna pole wõimalik tasakaalustada kulud waheldumu ärikäiguga ja kahanewate sissetulekutega. Kaupluste ja tööstusruumide üürid püsiwad endisel kõrgusel, endisel kõrgusel on ka maksud; neid püütakse isegi kõrgendada. Sellele awaldab surwet riigitulude kahanemine ja wajadus, puudujääkide katteks leida uusi wahendeid. Ettewõtetel pole ka wõimalik ilma pikema jututa asuda oma personaali wähendamisele, kuna kõike ikka üksinda ei wõi teha ja seepärast personaal peab olema, waatamata sellele, et wiimasele tihti ei leidu enam küllaldaselt tegewust.

Sellest tuleb siis, et kestwate kulude juures seisukord muutub üha raskemaks. Murele läbikäikude wähenemise üle lisandub mure wõimalikkude kaotuste pärast, kuna ennast tunda annab äritegewuse kahanemine, mille tõttu kulud ära söövad kõik sissetulekud, tihti isegi tarwilikud wahendid elu ülespidamiseks. Nähakse, kuidas omaenda äri ja ettewõte sissetuleku- ja teenistusallikast ikka rohkem [illegible] allikaks, mille tõttu kaduma läheb ettewõtte warandus ja käitiskapital.

Nii siis tihenewad raskused mureks ärimaailma olemasolu ja tulewiku suhtes. Seepärast on arusaadaw, et meeleolu ärilimas, eriti eriärides ja wäiksemates ettewõtetes tänapäewal tõesti pole roosiline ega rõõmus, ja et järjest rohkem muljub ettewõtjat mure ja hirm wõimalikkude raskuste eest tulewikus.

Selles olukorras, nagu mainib Tallinnas ilmuw kaupmeeste häälekandja „Uus Eesti" tuleb näha suurt hädaohtu, mitte ainult selpärast, et üksikute närwijõud ja energia raugeb, waid et seeläbi inimesed kergesti kaotawad ka oma sisemise tasakaalu. Selliselt wõib juhtuda, et inimesed oma paha tuju ja halwa meeleolu ülekannawad ka oma ärile ja isegi oma kundesid kohtlewad pahameelsuliselt.

Kuiwõrt see tänapäew on juba lewinud, teab iga ärimees. Igalpool, nii ärilimas kui ka rahwa keskel räägitakse halwast äri seisukorrast, suurtest raskustest, äri säilitamisest ja süngest tulewikust. Jutud halwast ärist on lewinud üldiselt. Waewalt kuuleb millegist muust. Pole siis imeks panna, kui publik ise muutub nukraks, umbusklikuks ja tagasihoidlikuks, piirates ühtlasi oma ostusid. Omandatakse waid kõige hädawajalikumad esemed, kuna teiste ostudega ollakse ettewaatlikud, olles hirmul ka nähes süngeid pilwi horisondil.

On näha, kuiwõrd nakkawa ja laostawad on see pahatujulisus, hirm ja mured tulewiku pärast, ja kuidas need järjest rohkem lewiwad kaubatarwitajate ja ostjate keskel. Ollakse järjest tagasihoidlikum d ostudega, mis omakorda tegewust wee'gi piirab ja majanduslikku ja äritegewust edasi lämmatab, suurendades tööpuudust.

Neil põhjustel ei tohi edasi sammuda sellel teel. See oleks meeletus, kuna sellega lõigatakse omaenda lihasse ikka rohkem, lämmatatakse ja halwatakse omaenda äri. On waja rohkem enesewalitsemist ja rohkem enesekindlust, seda kõigepealt oma — ja ka ostjaskonna huwides Ärge jutustage ostjatele oma muredest, kui halwasti ja wiletsalt on tänapäewa ärikäik Ärge jutustage ka publikule, kuidas teised endid tagasi hoiawad, midagi ei osta, kuidas maailm oma tarwitust piirab, kuna keegi ei tea, mis homne päew toob Sellega teete ostja, kes teie juures soowis osta wõi tellida seda wõi teist, kartlikuks ja ettewaatlikuks, äratate tema juures kõiksugu kahtlusi, millised teda wõiwad sundida ostust loobuma, seda edasi lükates paremate aegadele.

Pole kahtlust, et mõlematud, liialdatud kõnelemised halwast äri- ja majandusseisukorrast on juba wäga palju tekitanud kahju, järjest süwendades ärilima raskused. Nende kõnelemistega äratatakse laialdaselt umbusklikkus, hirm ja paanikaline meeleolu, mis inimesi halwab, nende sisemist tasakaalu rikub, sundides neid liialdatud tagasi- ja kokkuhoiule. Seega wäheneb müügitegewus järjekindlalt, mille tõttu kaupmeestel wiimaks muud ei jää teha, kui sulgeda ärid.

Ärimees ja ettewõtja, kes tänapäew hoiab pea püsti, kes eemale tõrjudes pahatujulisuse ja lootusetuse, rõõmsalt ja lahke tarwitusega astub ostja ette, wõimalikule küsimusele toetades, et äriasjad ei olegi nii halwad, ja et wihmale peab järgnema päike, — see ärimees teeb ka tänapäewal head äri. [illegible], et ärimehed, kelle käsi käib räbalamini, selles ka ise tubli osa süüdi kannawad, lastes ennast liiga mõjutada üldisest meeleolu langusest.

Kes praegusel raskel ajal ja waatamata ostjate tagasihoidlikkusele tahab teha wastuwõetawat äri ja üle saada halbadest aegadest, see ei tohi muutuda nukraks, ega langeda paanikalisse meeleollu, puhudes sellesamasse pasunasse, nagu need lootusetud, kes kõrgetes toonides kõnelewad katastroofist ja kokkuwaringust, tekitades kõikide seas muret ja õudsust. See pole kellegi reklaam. Sellega ei äratata otsimislahet. Ei, ümberpöördult on õige. Peab publikut julgustama ise olles rõõmus, julge, et ta edasi ostaks, mitte liiga kokku ei hoiaks, et raha liikleks, äri edasi töötaks, uusi sissetulekuid annaks, millega wõiks anda wabrikule uusi tellimisi, tööd ja teenistust. Mida rohkem see sünnib, seda rohkem ostetakse, seda kergemini saadakse üle raskustest. Peab terwet rataswärki hoidma käigus ja takistama selle seismajäämist.

Iga ärimees peab seepärast mitte ainult arwestama hetkega, waid peab mõtlema, mõtlema mõjule terwele majandusele. Ta peab hoolitsema, et ostusoowid ja hea-meeleolu wõimaluse järele säiluks, kuna sellest sõltub ärikäik. Raha peab edasi rulluma ja majanduselu peab muutuma wiljakandwaks. Seepärast tuleb loowutada halb meeleolu. Elu ja äri tuleb wältida ka tulewikus.

Lee Shubert

Suure teatriühingu esimees Ameerikas pidi nüüd oma ettewõtte kuulutama pankrotiks, sest ühing, millele kuulus 70 teatrit, on wiimase kahe aasta jooksul ligi 4 miljonit dollarit kahju saanud. Nõnda annab teatrikriis end terawalt tunda ka Ameerikas.

Kreenholm tühjeneb.

27. oktoobril märgiti Kreenholmis 73 waba korterit. Tööliste wallandamisega tühjenewad ka elutoad järjekindlalt. Läinud nädala alul oli 65, seega tagasiminek 10 korteri wõrra.

Wargused Kreenholmis sagenewad.

28. oktoobril tungisid wargad Kreenholmis elutsewa Anna P i t k a lukustamata elukorterisse ja wiisid ära 2. kr. wäärtuses pesu.

Samal päewal toimisid wargad ka Anastasia Koltsowi elukorteris, mis Kreenholmis, warguse ja wiisid ära lukustamata ning walweta elukorterist 1720 sendi wäärtuses pesuriiet ja pesu.

Walimiskoosoleku lahinguwäli Birminghamis.

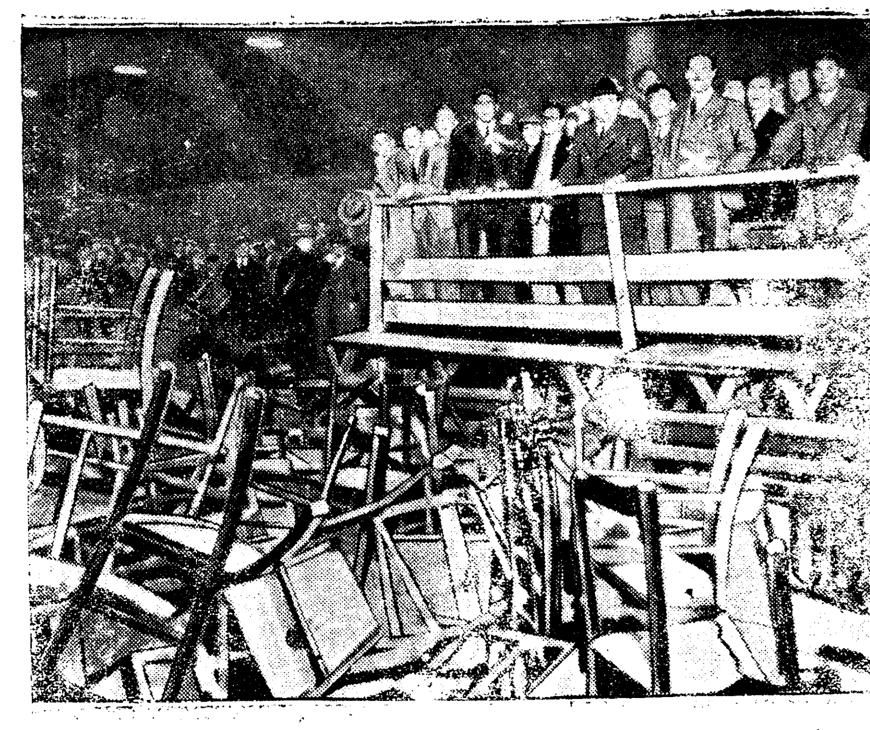

Poliitiliste kommete poolest eeskujulik Inglismaa saab nüüd tunda walimis wõitluse täit terawust. Sis Oswald Mosley (pildil märgitud ristiga) pidas Birminghamis walimiskõnet ja koosoleku saalis läks niisugune torm lahti, et kõik sisseseade paisali segi. Mosley on lahkunud tööliserakonnast ja asutanud midagi Saksa rahwussotsialistliku erakonna taolist, kes oli nüüd walimistel seadnud üles 23 kandidaati.

Kodumaalt.

— P e t s e r i s oli üleeile öösel 10 kraadi külma. Kogu Petserimaal sõidetakse juba saanidega.

— K u k r u s e maaalune kaewandus suletakse 1. jaanuaril 1932. a. Wallandamisele tuleb 400 töölist. Lõplik otsus tööstusnõukogus tehakse kaewanduse sulgemise kohta lähemail päewil.

— N õ m m e ja Hiiu jaamade wahel wiskas enese 28. okt. hommikul rongi alla 35-aastane Salme Grenzmann. Rong purustas naisel mõlemad jalad.

— T a l l i n n a s wiibib praegu Soome suurema lehe „Helsingin Sanomate" toimetaja ja tuntud Soome romaanikirjanik dr Lauteri Iwalo koos abikaasaga. Iwalode poeg Asko on praegu Soome saatkonna sekretäriks Tallinnas.

Wäljamaalt.

— I n g l i s e walimistel wõitsid wanameelsed. Kõik tähtsamad tööerakondlased kukkusid läbi, nende hulgas ka Artur Henderson. Walimiste tulemused tähendawad Inglismaa loobumist wabakaubandusest.

— B u d a p e s t i s t läks 27. okt. üle kohutaw äike rahesajuga, mis on haruldane nähtus selle aastaaja kohta. Wiimnepäew tulebl.

— K ü p r o s e s kestawad rahutused edasi.

— A u s t r i a s Parndorfi juures põrkas omnibus raudteerongiga kokku. 30 inimest sai surma.

— H e l s i n g i teatel endine kindralstaabi ülem kindral Wallenius waliti Lapua liikumise sekretäriks.

Tulekahju Narwa wallas.

27. oktoobril läks Narwa wallas Kullaküla's põlema Andres H a r r a k a saun. Tuli sai alguse küdewa ahju läbi. Et ahi oli wigane, siis süttis sauna sein põlema ja enne kui suudeti tulele piiri panna, põles hoone maani maha ühes 40 puuda linadega, mis olid sauna kuiwamiseks asetatud.

Omaniku kahju 350 krooni. Ärapõlenud saun oli tule wastu kindlustatud kindlustusseltsis „Eesti Loids" 225 kr. wäärtuses.

Lugege „Alutaguse Teatajat".

50.000 korda kergem **on wõita** Nehatu Rahwamaja loteriipiletiga, kui mõne teisega.

Loterii on 5 klassiline. 3 loosimine tulewal laupäewal. Wõitudeks 1.426.700 senti.

Arnold Schulbach.

Daaniaegne Narwa

Narwa minek ordu alla.

Eestimaa ordu alla ülemineku eelloo üksikasjad pole kaugeltki weel kõik selgunud. On ainult teada, et Narwa linnus märksa warem orduwõimude kätte sattus, kui muu osa Eestimaast.

Eestlased piirawad Narwat.

Suure eestlaste jüriöö mässu puhul andsid Daani kuninglik raad ja läänimehed Tallinna ja ja Rakwere linnused enne 16. maid 1343. a. ordumeeste kätte üle. (UB. II. 814). Narwa linnusest ei räägita sel puhul midagi, küll aga kuuleme, et Conrad Preen, endine kuninglik asewalitseja, kes hiljem nähtawasti on kuningliku wõimu esindajaks Narwas ja kellel siin kokkupõrkeid kaupmeeskonnaga, on ordumeeste kätte wangi langenud. See on aastal 1344. Hiljem wangist wabanedes peab ta ühes oma poegadega ja mitmete Daani kuninglikkude ametnikkudega Eestis, kes temaga koos wangistatud, ordule tõotuse andma, et ta mõteldagi ei taha kättemaksule selle wangistuse eest, mis sündinud miskisuguse 212 marga pärast. (UB. VI. Reg. 974- c.) Wõib olla oli see 212 mk. tekkinud kaupmeeste nõudmistest, kes Preeni korralduste läbi kahju saanud.

Kuidas see wangilangemine wõis tulla, selle kohta puuduwad teated. Küll on aga teada, et ka Narwa linna ümber 1343. a. eestlaste wabaduswõitlused wastukaja leidsid. Nimelt jutustab Nowgorodi kroonika, et „Aastal 6852 (s. o. 1344) oli mäss Narwa-jõe taga suur: tshuudid lõid maha omad maabojaarid Kolõwani (s. o. Tallinna) maal ja Rugodiwi (s. o. Narwa) wallas.

Wanas Liiwi orduarhiiwi registris (Livl. O. A. Reg. 733 UB. VI. Reg. 974—b.) on säilinud sissekanne 1344 aastasse kuuluwa üriku kokkuwõttena: Einige Dänische Ritter in Harrien und Wierland bezeugen, dass der Orden ihnen in der Belagerung von Narwa zu Hülfe gekommen", s. o. möningad Daani rüüklid Harju ja Wirumaal tunnistawad, et ordu nendele Narwa piiramisel abiks tulnud. Kahjuks pole seda huwitawat dokumenti ennastenam leida, kuid sissekandest wõib teha järelduse, et „Rugodiwi walla" mässawad talupojad Narwa linnuse alla on tunginud ning teda piiranud, kuni ordumehed abiks jõudsid. Igatahes on huwitaw märkida, et nii hästi wene kroonika, kui ka Liiwimaa ordu register selle sündmuse 1344. aasta peale kannawad, kuna Harju mäss ise 1343. aastal puhkes ja lõppes. Wõib olla, et linnust piirajate käest wabastades ordu wäed kasutasid juhust Conrad Preeni wangistamiseks ja Narwa linnuse oma walitsuse alla wõtmiseks, nii nagu sattus Tallinnaga linnus ordumeeste wõimu alla pärast tema wabastamist piirawate eestlaste käest.

Igatahes on sama aja ümber Daani wasallidel tekkinud ordu wõimudele wõlg 1423 Riia marga suuruses. Tõenäolikult on see wõlg tekkinud just sõjalise abiandmise juures orduwõimude poolt, sest wiimased ei jätnud oma kulutusi sõjakäigul eestlaste wastu daanlastele arwesse panemata.

See wõlg mängiski Narwa linnuse täiesti seaduslikul teel ordu kätte enne kui muu osa Eestimaast.

Narwa linnus pantitakse ordule.

24. jaanuaril 1345. a. pandiwad Daani wasallid Narwa linnuse ordule ühe aasta peale wõlgnewa 1423 marga eest. (UB. III. 827-a, II. 828.)

Selle pantimise kohta jutustab orduwõimude poolt kokkuseatud ürik järgmist:

Wend Borchard von Dreylewen, Saksa ordumeister Liiwimaal, wend Willekin, maamarssal, wend Johann von Widen, Wiljandi komtuur, wend Goswin von Herike wäikeses lossis Tallinnas, wend Hermann Gudacker vogt Järwamaal, wend Hildebrand, vogt Põltsamaal, annawad teada, et nemad Daani kuninga nõunikkude ja wasallide üldkonna tungiwal palwel Narwa linnuse (castrum Narwiae), mis wiimaste poolt nendele ühemeelselt kätte näidatud ja üle antud, temale igast küljest ähwardawa hädaohu pärast on wastu wõtnud, et teda eesolewast Maarja puhastamise päewast (s. o. 2. weebruarist) ühe aasta jooksul Daani kroonile ja Eestimaale alal hoida, ühes kõikide tema wiljade, sissetulekute ja päraldistega. Kui ometi tähendatud nõunikud ja wasallid meile neid 1423 mk. Riia hõbedat, mis nad meile seaduslikult wõlgnewad, Maria puhastamise päewaks tulewal aastal mitte ära maksnud ei ole, siis peawad need, kes selle eest käemeesteks on astunud, otsekohe Wiljandi linna sisse sõitma (s. o. ennast Wiljandis wõlausaldajate kätte andma) ja tegema nende poolt selle kohta wälja antud üriku järele. Aga ka siis jääb nõunikkude ja wasallide tungiwal soowil Narwa linnus ühes päraldistega ordu wõimu alla, et teda Daani kroonile alal hoida, kuni ülaltähendatud summa täiesti makstud on. Kui wiimane sündinud, siis peab ordu kuu aja jooksul pärast nõunikkude ja wasallide poolt sellekohase nõudmise esitamist linnuse tühjaks tegema ja nendele üle andma, ilma et temal linnuse peale kulutatud summe ta kantud kahjusid õigus oleks tagasi nõuda, kuna ordu selle eest waldamise kestel kasutab saaki ja linnust peab oma wõidu ja kaotuse peal.

Eestimaa wõimude poolt kirjutasid pantimise kirjale alla: Heinrich von Lode, Diedrich Tolf, Heinrich v. Lechtes, Christian Scerenbeke ja Godeke Parenbake, rüütlid, Johan Mekes, Johann Wacke, Asser v. Neuenhof (de Nova Curia) Heinrich Bixhoveden, Heinrich Havesvorde, Diedrich Birckes, kuninglikud Daani nõunikud Eestimaal, Willekin Todewin, Johann Parenbeke, Odward Sorsevere ja Bernhard Thoreiden, käesolewaks asjaajamiseks üldkonna poolt nõukogusse walitud ja kutsutud.

Nii wõisid nüüd ordumehed ennast tunda Narwa linnuses täieõiguslikkude peremeestena. Ei ole kahtlust, et linnus pärast seda üldse enam Daani kätte tagasi ei läinud.

Kuninglikud armukirjad linnale.

Daani wõimud püüdsid weel Narwa kodanikke soodustada. Kuninglik asewalitseja Stigot Andersson andis kuningas Waldemari nimel 25. juulil 1345. a. Narwale kirja, milles kinnitas ja laiendas linnakese õigusi.

Selles kirjas Jumala armust daanlaste ja wendide kuningas ja Eestimaa hertsog Woldemar, soowides tolleaegsete wiiside kohaselt igawest õndsust Issandas kõigile, kes seda kirja näewad wõi kuulewad, teatab, et tema on wäga armsa Narwa linnakese wõtnud oma erilise kaitse ja warju alla ning kinnitanud temale kõik needsamad wabadused, mida Tallinna kodanikud isand Eriku, kuninga wäga armsa wanaisa päewil on kasutanud. Kinnitatakse linnakesele tema põllud, aasad, karjamaad, metsad, weed ja kalastus, niihästi ülal, kui ka allpool linnust, ühes angerja esimese ülesostu õigusega kalapüügi kohtes, — nagu linnus neid õigusi meie eelkäijate käest wanasti kasutanud on. Ükski kaupmees ei pea kaubitsema weel, mida Louke (s. o. Luuga) hüütakse, kui ta ei ole saanud selleks linnuse ja linnakese armu osalisеks. Peaks juhtuma, et linnakese wenelased häwitawad, siis antakse kodanikkudele õigus oma majade ja teiste ehitistega eellinnusesse üle minna. Kõiki, kes Narwa linnakese õigusi usaldasid kärpida wõi teda koormata, ähwardatakse kuningliku kättemaksuga.

Juba warem oli kuninga nimel antud soodustusi kihelkonna kirikule ja waimulikkudele.

Kuid ajaloo käiku ei wõinud kõik need soodustused enam muuta. 29. augustil 1346. a. müüs kuningas Waldemar terwe Eestimaa ühes Tallinna, Rakwere ja Narwa linnade ning linnustega ordule. Maa üleandmine ordule selles osas, mis weel Daani walitsuse käes oli, sündis 1. now. 1347. aastal.

Lõpp.

Narwa wanema näitleja jutul.

14-aastaselt innukale lawatööle.

Preili H. Jürgens pühitseb oma 25-aastast lawategewuse juubelit.

Kuidas juubilar siirdus lawale.

Teatawasti pühitseb Narwa tuntuim näitleja prl. Helene Jürgens lähemal ajal oma 25-aastast lawategewuse juubelit. Tema pika ja wiljaka lawatöö ning kawatsetawa juubeli suhtes õnnestus meie kaastöölisel juubilari lahke wastutuleku tõttu teda ka interwjueerida.

„Kus pühitsete juubelit

ja millises näidendis mängite sel puhul kaasa?" Asun juubilar'ga jutlema.

„Pole kogu oma lawatöö kestwusel ühtegi wähemat juubelit pühitsenud, ent nüüd oma weerandsaja aastase juubeli pühitsemiseks olen leidnud õige koha oma armsate noorte sõprade keskel ning sel puhul mängin kindlasti Leo Tolstoi draamas

„Meie elupäewad."

„Keda wõiks nende noorte sõprade all mõista, kelle keskel kawatsete juubelit pühitseda?"

„Nendeks osutuwad UENü Narwa-Peetri osakonna andekad noored, kelle seltsis olen asunud juba osakonna asutamisest alates ja kes wõitnud jäädawalt mu pooleholu."

Edasi jutustab juubilar, et juba neljateistkümne aastasena pühendunud täielikult näitealale

ja asunud tolleaegse Narwa jalgratturite seltsi näiteharus tööle, kus mänginud peamiselt wanainimeste osi, kuna omanud juba nendes noortes aastates täiseda kehaehituse. Alul mänginud erandlikult draamades — kuna alles hiljem läinud koomiliste ja naljaosade peale üle.

„Kas mäletate weel esimese näidendi nime, kus kaasa mängisite?"

„Esimene näidend oli kahewaatuseline draama „Kõrge eesmärk" ning sellele järgnes „Teine noorus."

„Kuidas suhtusid wanemad tol ajal teie esinemisesse?"

„Wanemad suhtusid sellesse wäga waenulikult ning esmakordselt esinesin wanemate teadmata, mille awalikuks tuleku puhul sain kodu tublisti nuhelda."

Jalgratturite seltsist siirdus prl. H. Jürgens k.-s. „Wõitleja" lawale, kus esmakordselt mänginud kaasa „Ilmäe pimetüdrukus." Hiljem asutatud tolleaegsete näitlejate algatusel Narwa näitlejate rühm, kuhu ka juubilar kuulunud ning esinenud rühmaga kuni rewolutsiooni puhkemiseni. Eriti intensiiwselt algas H. Jürgensi tegewus Eesti iseseiswusega. Tema oli üks esimestest Eesti teatri tegelastest, kes algas

teatri ülesehitamise tööd

juba wabadussõja ajal, sageli mängides sel ajal, kui linnas lõhkesid waenlaste pommid. Eesti teatri päewil palutud andekat näitlejat esinema ka „Estoniasse," millise ettepaneku ta olulistel põhjustel pidi aga tagasi lükkama.

Nii on juubilar waheitpidamata tegutsenud innu ja anduwusega armsaks saanud alal ning kuulub ka praegu Narwa teatri näitlejate perre. Lisaks kõigele on asunud UENü Narwa-Peetri osakonna noortele lawakunsti õpetama ja nagu elul tähendatud, pühitseb ka juubelit oma noorte sõprade keskel.

Oma tegewuse ajal on andekas näitleja täiel määral wõitnud publiku pooleholu ja lugupidamise ning loonud palju meeldejääwad kujud. Tuletatagu meelde wald H. Raudsepa „Mikumärdi" Mimmi, milles H. Jürgens esitas wõrratu tüübi ja ületamatu kuju. —

Napoleon oma kaardiwäega Berliinis.

Otse 125 aasta eest, nimelt 24. oktoobril 1806, tungisid Napoleoni wäed Preisimaa pealinna Berliini. Enam kui 6 aastat seisis siis Berliin prantslaste wõimu all. Pilt on walmistatud selleaegse maali järele: Napoleon wõtab Berliinis oma kaardiwäe paraadi wastu.

4000 tihumeetrit metsa saehammaste alla

Baikowi, Tõrwala ja Nisõi metsad elustuwad.

Riigi metskonnas algab metsatöö.

Eeolewal talwel algab Narwa rajooni kuuluwas riigimetsas metsa mahawõtmine wõrdlemisi wähem laiaulatuslisemalt, kui see möödunud talwel sündis. Tänawu talwekuudel langeb saehammaste ohwriks wald Baikowi, Tõrwala ja Nisõi metsandikes kaswawad puud. Lillenbachi metsas paleilõikust ei tule. Hooaja jooksul kawatsetakse 4000 tihumeetrit palgimetsa maha wõtta kolmekümne töölisega. Kuna eelmisel aastal leidsid tööd 50 inimest, siis ühe metsandiku (Lillenbachi) wäljalangemisega wäheneb tööliste arw 20 inimese wõrra.

Mahawõetud metsamaterjal töötatakse ümber palkideks, tugipuudeks, wineer-pakkudeks, paberipuudeks ja küttepuudeks.

Mahawõetud ning ümbertöötatud metsamaterjal müüakse Põhja-puupapi wabrikule (paberipuud), Luterile (wineer), propsi-tugipuud ülesostja Kobelowskile ja palgid kohalikele elanikele.

Tänawu aastal on oksjonile määratud taksihinnad, wõrreldes eelmise aastaga langenud 20% wõrra. Nii pakuti möödunud aastal oksjonil 60%; tänawu ainult 3 protsenti juure.

Läinud talwel kulutati metsa ülestöötamise peale 7.800 krooni, wäljawedu 4.500 krooni; eelolewal talwel langeb kulu ligi 40 protsendi wõrra. Peale selle maksti metsaistutajatele töölistele 1000 krooni palkadeks wälja. Noort metsa istutati 30 hektarilisele maa-alale.

Metsade peawalitsuse korraldusel antakse isikutele tasuta (eelmisel aastal wähese tasu eest) risupuid, mis tuulest murdunud. Ka wõiwad inimesed sellekohase loaga, mis antakse metskonna kantseleist, korjata neid puid mida sae ja kirweta saab kätte. —

BRATMAN BRODOWSKI,
Nõukogude saatkonna esimene nõunik Berliinis on nüüd kutsutud Moskwasse wäliskomissariaadi teenistusse. Brodowski oli üks esimestest Nõukogude ametnikkudest, kes pärast sõja lõpetamist saadeti Berliini tööle.

Linnanõuniku „sorri" teine pale.

Kuidas on lugu linna tapamaja lukusepa wallandamisega.

Lukusepp J. Parre kiri toimetusele.

W. a. „Põhja Kodu" toimetus!

Palun alljärgnewatele ridadele Teie austatud lehes anda ruumi selgituseks Narwa linnawolikogu otsusele 27. okt. s. a.

Mina asusin tööle linna tapamajasse lukusepa tööde peale 1. augustil 1917. a. ja töötasin waheitpidamata kuni käesolewa aasta 1. juunini, kusjuures tööd jatkus alati, nii suwe- kui ka talwekuudel, mida wõiwad tõendata nii linna tehnika osakond, kui ka kaastöölised.

Suwekuudel oli weidi kergem, kuid tööd oli ikka iga päew, selle asemel oli talwel seda rohkem tööd, peaaegu kahekordselt; teatawasti on tapamajas weewärk, mida tuli külmamise eest hoida. Sagedasti tuli kuni 16 tundi päewas töötada, iga pühapäew nii samuti ka jõulu ja lihawõtte pühad, mida wõiwad ka kaastöölised tõendada.

1. mail s. a. öeldi mulle kirjalikult (linnapea allkiri) üles, et ma olen tööst wallandatud 1. juunist s. a. arwates.

Mina pöörasin hra linnapea poole palwega, järelpärides, mis põhjusel mind wallandatakse. Linnapea wastas, et koosseisu wähendamise tõttu. Selle peale ma küsisin: kes mulle on ka õigus kolme kuu palk ettemaksta, mille peale linnapea wastas: „Jo, Teil on selleks täielik õigus ning pöörake selles asjas linnanõunik hr. Osipowi poole." Linnanõunik hra Osipow tegi mulle ettepaneku seda maksu jaokaupa wastu wõtta, esmalt Kr. 100.— ja edaspidi puuduw summa, millega ma ka nõus olin.

Peale selle hra Osipow ütles mulle, et wõtte 1. detsembril tulla; mina sellega nõus ei olnud ja protesteerisin selle wastu.

Suwekuudel läks tapamajas üks masin rikki, parandajaid ei olnud, ootasin ehk kutsutakse mind neid parandusi tegema, aga pärast kuulsin, et on üks teine mees tööle wõetud.

Muidugi, weri on paksem kui wesi!

J. Parre.

SSSR-i rongid hilinewad.

Reisijate ebamugawus talwe tulekul suureneb

Mõned päewad on otseühenduse rong, mis peab Kingisepast Narwa saabuma kell 22 ja kaasa tooma reisijate waguni, mis haagitakse rong nr. 6 külge, tublisti hilinenud. Rong nr. 6 omakorda wäljub Narwast sõiduplaani järele kell 22.30.

28. oktoobril, näiteks, jõudis otseühenduse rong Narwa 40-minutilise hilinemisega, sellele tuli weel juure aeg, mis tarwitati manööwerdamiseks ja kõige selle tagajärjel reisirong wäljus Narwast paarikümne minutilise hiljaksjäämisega. Otseühenduse-rongi mitte täpne saabumise tõttu hilineb Leningradi rongi saabumine Kingisepa. Kui juba sääraste wähese lumega rongid SSSR-is jääwad hiljaks, mis saab aga siis, kui Wenemaad katab paks lumekord? Wastawa kokkuleppe järele peab Narwast wäljuw rong nr. 6 otseühenduse-rongi üks tund ootama. Kui aga on ette näha pikem hilinemise aeg, wõib õhtune rong Narwast omal ajal wäljasõita. Sarnast mittetäpsust tuleb talwe jooksul arwatawasti rohkesti, mille tõttu ka reisijatel sellise ebameeldiwuse wastu, nagu hilinemine sihtjaamas tuleb ettewalmistud olla. —

Noorte armutragöödia.

Kuis poiss ajab plikat ja plika poissi taga.

Ehalkäimisest kohtulauani.

Karla Jurowi süüdistus — Pauline Rinnasti poolt — kuulutab kohtunik.

Argliult ning häbenedes astub kohtulaua ette kaebaja noor neiu Pauline Rinnast. „Karla Jurow" — kutsub kohtunik, ning nüüd tuleb rahwa hulgast umbes sama wanune noormees — astudes kaebealuse puldi taha.

Kohtunik kannab ette süüdistusakti. Pauline Rinnast kaebab, et Karla Jurow löönud teda Mäetaguse surnuaia püha ajal. „No, rääkige siis, kuidas see lugu juhtus?" küsib kohtunik.

„Asi on nii," algab Pauline, — „kaebealune on minuga juba ammu tahtnud tuttawaks saada, ning hea sõber olla ja noh ikke nii sõbrustada ja..." kogeleb kaebaja ning ei leia sõnu, kuidas siis seda wäljendada, mis mõtted poisil olnud. „No tahtis teiega lihtsalt kurameerida," aitab kohtunik.

„No jah — aga mina ei tahtnud..."

„Mis sa waletad, sa ise tahtsid minuga käia, aga mina ei tahtnud sind" seletab kaebealune. „Ise ilmasi-ilma saatsid terwisi minule ja käskisid mind ikka omale tulla, ja.."

„Ärge segage kaebajat" käseb kohtunik, ning Pauline jatkab: „No ja siis, surnuaiapüha ajal taht kaebealune minuga minna Iisaku, mina aga ei tahtnud, ning pärast weel Mäetaguse pidule kuid mina tahtsin temast lahti saada. Läksime siis ühes ja Mäetaguse küla juures tema mind enam edasi ei last, wald pigistas wastu seina..."

„Sina ise ei last mind koju minna, wald käskisid weel ikka oma juures olla" ei jõua kaebealune ennast pidada.

„No ja siis mina palusin teda," jatkab kaebaja, „Et Karla, lase lahti, ja lase lahti, aga tema ikke ei kuulnud. Ja lõpuks siis weel lõi mind. Palun teda karistada," lõpetab kaebaja.

Nüüd antakse kaebealusele sõna.

„Mina teda taga ajand ei ole, wald tema ise tahab minuga sõbrustada, ning ajas taga," seletab kaebealune.

„No kumb kumbagi taga ajas see pole praegu tähtis, wald tähtis on see, kumb siis kummagi käest peksa sai," küsib kohtunik.

„No mina siis teda ikke natuke pahameelega tõukasin, sest tema pettis mind. Lubas minuga tulla ja läks hoopis ühe teise poisiga," seletab kaebealune.

Naisterahwast ikka lüüa ei tohi, ka siis, kui ta teie naine juba oleks olnud, päälegi siis weel, kui teie temaga üldse registreeritud ei ole —" seletab kohtunik. „Ei — registreerimisest ei olnud sääl juttugi — püüab ka kaebaja Pauline mõni tark sõna hulka ütelda.

„No kas teie wahest ära ei lepi" — küsib kohtunik.

„Ei, mina ei lepi" on Pauline kangekaelne.

„Aga kui ta maksab Teile", sobitab kohtunik.

„Ah, mis nüüd raha loeb", paneb kaebaja pahaks, et sarnaseid intiimseid asju püütakse rahaga lepitada. Et leppimine korda ei lähe, siis kuulutab kohtunik otsuse: kaebealune mõistetakse süüdi ning karistatakse 20 kr. ehk 7 päewaga.

Wihasena lahkub kaebealune. Waat, kui halwasti armuasjad lähewad. Kui hea mahe poolest plikaga ja nüüd istu tema pärast weel kinni ka, no kus on õigus.

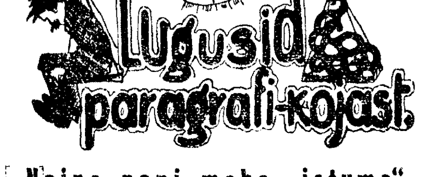

Naine pani mehe „istuma"...

Ükspäew ilmus joobnud olekus Balti tän asuwasse teemajja nimetatud teemajapidaja abikaasa ning hakkas märatsema. Ta rebis wihahoos pintsaku lõhki ja kägistades naist ähwardas teda „waese omaks" peksta. Samas wiibiwad lihanikud segasid wahele ja abielurahwa tüli lõpuks likwideerus.

Wihastunud naine andis asjale aga seadusliku käigu. Neil päewil oli asi arutusel 1. jsk. rahukohtuniku juures. Kaebealust karistati kahenädalise arestiga.

Feodorow lõi Iwanowi.

K. a. suwel läksid omawahel tülli Narwataga elawad talunikud Iwanow ja Iwan Feodorow. Wiimane lõi oma iseltsimehele hobuse-waljastega sügawa haawa pähe.

Asi tuli nüüd arutusele Narwa 1. jaok. rahukohtuniku juures, kus kaebealust karistati kahenädalise arestiga.

Wiinajumal süüdi...

Ühel ilusal suwipäewal sattus Aleksander H. „tuuri". Külastas kõwasti restorane ja oli igati rõõmus poiss. Lõpuks wiinajumala näpunäitel hakkas tänawal lärmitsema ja rikkum rahu. See asjaolu ei meeldinud aga kordnikule. Seadusesilm palus lärmajat end weidi ohjeldada. Wiimane sattus sellest weel enam hoogu ja ütles kordnikule mõnegi wänge sõna.

Neil päewil artuati seda lugu rahukohtus. Kaebealune Aleksander H. tunnistas end süüdi ja kohtunik mõistis ta üheks kuuks wangi tingimisi.

Raudteelast külastasid wargad.

28. okt. kella 7 — 12 wahel päewal, kui raudteetööline Johannes Gutmann, kes elab üksikus wahimajas Kohtla-Püssi jaamade wahel, 254 kilomeetril, oli tööl, külastasid tema korterit akna kaudu tundmata isikud, kes „mälestuseks" ka Gutmanni asjadest kaasa wõtsid: poolwillane pintsaku, mille taskus oli raudtee sõiduplaan ja 2 raudtee priisõidu piletit, ühe klaasist wõitoosi j. m. Kahjusaaja warguses kedagi kahtlustada ei tea.

Palitu ja kalossid „aurasid".

28. okt. warastati Kulgul elulewa Kreenholmi wabriku töölise M-i korteri eeskojast tööpalitu ning kalossid. Omaniku kahju 10 kr.

Warguses omanik kedagi kahtlustada ei tea.

Ohwitser wõõrn wara omandaja.

30. oktoobril tabas Narwa kriminaalpolitsei kohtu poolt tagaotsitaw wõõrawaraomandaja Georg Bunagin, kes mõni aeg tagasi Jõhwis ja Narwas omandas wõõrast wara. Bunagin on tsaariaegne ohwitser ja teenis wabadussõja ajal Põhja Lääne armees.

Tõrkjas reisija.

Auhaawamine tõi karistust.

K. a. ühel juunikuisel päewal jäi Narwa raudteejaama 3. klassi ooteruumi joobnud olekus magama õhtusest rongist mahajäänud Kohtla-Järwe elanik Ewald Teras. Et hilise aja tõttu jaamaruumide uksi taheti sulgeda, juhtis walwekorral olew kordnik magaja tähelepanu sellele, nõudes et T. ooteruumist lahkuks. Joobnu sattus marru, pistis kordnikule haawawaid ütelusi ja hakkas lärmitsema.

Sahwrist kadusid toiduained.

Öö wastu 30. okt. warastati Kreenholmis elulewa Lassojaare lukustamata sahwrist 827 sendi wäärtuses toiduaineid: keedist, wõid, liha jne. L. teatas wargusest kriminaalpolitseile.

Tagaotsitaw tabati.

30. oktoobril wõeti Narwa kriminaalpolitsei poolt wahi alla ja paigutati Narwa wanglmajja elukutseline waras Wladimir Ois, 28 a. wana.

W. Ois, kes oli kauemat aega tagaotsitaw, ilmus ise kriminaalpolitseisse teadmata põhjusel, kus teda kohe wahi alla wõeti. Näib, et külma tulek sundis meest otsima omale talwekorterit. O.s on warem karistatud 7 korda.

Pantelejewi telliskiwitehas oksjonile.

15. now. läheb oksjonile Pantelejewi telliskiwitehas, mis asub Popowka küla lähedal. Tehas oli hinnatud esimesel oksjonil 2 milj. 280 tuh. sendile. Nüüd läheb müügile paluud hinnast. Müügile tulewad: transmisioon elektrimootor, elektri tõstemasin, 100 süsta kitsaroop. raudteed, wagunetid, weepaagid jne.

Asjale anti seaduslik käik.

Nii päewil oli asi arutusel Narwa 1. jsk. rahukohtuniku juures. Rahukohtunik karistas kaebealust 10 kroonilise rahatrahwiga ja kahenädalise wanglekaristusega tingimisi.

lisakus
müügil meie leht
h-ra Palmbergi kaupluses.

Alewid linnadeks.

Kulusid tahetakse hoida kokku.

Linnadeliidu esindajate nõupidamine Kundas.

Möödunud reedel oli linnadeliidu esindajate nõupidamine Kunda alewis, Tallinna, Tartu, Narwa, Rakwere j. t. linnapeade osawõtul.

Arutati peamiselt fidemete kaotamist alewite ja maawalitsuste wahel, s. o. alewite iseseiswaks muutmist, mis tuleks paratamatult kõne alla siis, kui kaotatakse maawalitsused.

Kunda waliti nõupidamiste kohaks just sellepärast, et tegelastel oleks wõimalus kohapeal tutwuneda alewi asjaajamisega. Alewite iseseiswaks muutmine annaks teatawat kokkuhoidu; ametnikkude koosseis wäheneks, kuna jääks ära kahekordne asjaajamine. Kaaluti weel moodust, kas anda alewitele linnade õigused. Edasi arutleti krediidide seduse ümber, eriti selles osas, mis puutub linna pankadesse. Asuti seisukohale, et krediidiseadus linnapankade kohto, nii nagu see on praegu, et waja muuendusi, nagu seda eile näeb uus krediidiseadus.

Edasi kaaluti hobusepasside küsimust. Jõuwankrite kontrollimine jne. see kuulub omawalitsuste korraldamisele, kuna hobusepasside korraldamine on politsei ülesandeks. On oinud kawatsust ka hobusepasside korraldamist omawalitsuste peale panna. Lekik, et see ei ole otstarbekohane. Hobusepassides ülesanne on hobusewarguste äraheid — seega kuulub see küsimus juba põhilaadlit politsei funktsioonidesse.

Oli weel päewakorras lihamüügi korraldamine linnades. Põllutöö'm'nisteerium oli saatnud seisukoha wõtmiseks reformatsioonikirja omawalitsustele, et waheltkauplejate liiakajuwõtmisele piiri panna. Selles asjas otsustati ära oodata asja osalisteks, Rewisjoni liidu, tapamajade juhatuste, j. t. seisukohta.

Liidu juhatus esitab selmaniliud seisukohtade üle märgukirjadega ministeeriumidele.

He-He

Esimesed lumepallid

Enel taewataat teeb naljal
Matab sent maa nii palja
lumekorra alla juba
küsimata selleks luba
bürokreadlit, ametnikult
wõlmujakste püsstikult —
omapead asju ajab.
Lumelõrist taewast sajab
kuid kas sellest palju kasu
et on lumel jälle asu,
et ta teed ja majad katab,
maa taas oma hõlma matab?
Kui ta kataks korruptsiooni,
walgeks teeks me elu tooni,
puhtaks muudaks mustad lood,
mis on ammu risti pood,
Toompea wastasrinna poolt.
Siis wõiks öelda: palju hoolt
taewataat näeb meie eest.
Aga ega piritu-meest
lumi kohe ei kohuta,
ega ka ei lohuta
kodanikku nõlaringis,
korruptsiooni pinapingis.
Ainult muret toob ta juure,
kulu kaela jälle suure.
Ahjud tahtwad neelda puid,
naised kasukaid ja muid
hinnustawad ohnel soowil.
Poissiplõnnid kelku hoowil
tahtwad lärmis liugutada.
Selleks pere nagu paba
ümber sinu kerkib, keeb,
palub, nõrb, palgi teeb.
Kui sa aga ütled wat:
„mony to day I have not",
siis on alles tuit takus,
kodurahu kohe pakkus,
naine hukub, kisub kerwu,
neidki wäheseid ja harwu
sinu peakoju seest.
Ise sõneleb: „eee, meesil
Wõtab naise, lapsi treib,
aga ritte, rõõm ja leib
selle eest ei muret pea,
olgu perei halb wõi hea".
„Waatel" kriiskab lõpuks weel,
kui ju iiiaks kõetud meel,
„jätan sinu hoopis maha,
wõtan uue, kel on raha,
kes saab kaarusnahku osta,
oma pere eest nii kosta.
Sina aga — näljarott,
ameinikukese kott,
wõta oma laste kord,
neid sa ise kasi, hari,
katsu kuis sa walmis saad
elu surma poole aad..."
Nii on pere lõhki läris,
naine nagu raket-läris,
oma kimpsud-kompsud wõtab,
teise hõlma ülbelt löötab,
kellega sind ammu pettis,
kui ta nagu kimmel kettis
hiiliöönl orjasid,
sent-sendi kõrwa korjasid.

*

Wat, mis lumi meie toob —
ainult waewa, ülil loob
lõhub puruks lootused
jõuludegi ootused,
sõwendab waid aina kriisi,
laulda wingub nälja wiisi...

Helgi Heilijo.

A. Tõnuristi auõhtult.

A. Tõnurist pühitses teisipäewal, 27 oktoobril 45 aasta teenistusjuubelit.

Õpetajate ja seltskonnategelaste poolt korraldati juubilart auks „Ilmarise" kollases saalis pidulik kooswibimine, kuhu oli ilmunud umbes 50 õpetajat ja seltskonnategelast.

Pidulauas peeti rohkesti kõnesid, kus tuletati meele h-ra A Tõnuristi teeneid koolipõllul, ojaloonurimiste alal, seltskonnategewuses, nii möödunud kui käesolewal ajal. Selgus, et A Tõnurist on üks nendest, kes kannatas eestimeelsuse pärast tsaarwalitsuse ajal.

Tänuawaldus.

Kõigile neile õpetajatele, endistele õpilastele, lugupeetud seltskonna tegelastele ja seltside ja linna esitsejaile ja teistele auwäärt seltskonna liikmetele, kes minu 45 aastase tegewuse puhul 27. okt. „Ilmarises" auõhtu tõime panid, mind oma lugupidamisega ja kingitusega rõõmustasid, tan tõtlikult suurel arwul sellest liusest õhtust suurel arwul o'a wõttes wõi telegrammidega terwitades — kõigile, kõigile ütlen siinkohal weel südamest t ä n u. Mälestus sellest kauniimast õhtust on nagu soe päikesepaiste, mis hinge soojendab ja püüma jääb! Ei oleks uskunud, et tohtinud loota, et minu elusüglisel weel nii palju armastuse- ja õprus-tõlli õitsema lööb.

A Tõnurist.

Kommunistid purustasid sotsialistide trükikoja.

See on sotsiaaldemokraatiku lehe „Kasseler Velksblatt" maja Kasselis, Saksamaal. Hiljuti plahwatas selles majas põrgumasin ja tegi suurt kahju. Atentaadist teatati warem ette anonüümse kirjaga, mis kandis allkirja „Punane rinne" ja milles ähwardati uute atentaatidega, kui sotsialistide leht ikka weel julgeb lewitada „häbematut laimu kommunistliku erakonna üle .

Kas olete

majandusliku kitsikuse wastu wõideldes ära kasutanud kõik abinõud, mis Teid eesmärgile aitaksid?

Kindlasti — ei.

Kõige tähtsam neist abinõudest on kahtlemata Teie oma tarwitajateühisus.

Milles seisab siis tema tähtsus?

1) **Tarwitajateühisus müüb täiewäärtuslist kaupa,** sest ta on liigele oma ettewõte, kes mingisugust kauba wõltsimist ei luba.

2. **Tarwitajateühisus kõrwaldab wahekasu saamise,** sest ta muretseb kaubad kas otse walmistajatelt ehk kõige paremalest esimestest ostuallikatest ja müüb neid õiglase hinna eest. Müügist tekkinud ülejääk jagatakse, peale kulude mahaarwamist, liigetele nende ostusummadele wastawalt ära.

3, **Tarwitajateühisused püüawad kaubamüügis kõige otstarbekohasemat ja odawamat süsteemi luua,** et iga tarwitaja kulusid kokku hoida.

4. **Tarwitajateühisused wõitlewad alati elukalliduse, omakasu püüdmise ja majandusliste kriiside tekitamise wastu.**

5. **Tarwitajateühisusest ostes jääb kapital, mille ostja liikuma paneb,** ostja enese wõimupiiridesse, sest tarwitajateühisuse liikmena olles wõib tema ühisuse peakoosolekul kindlaks määrata need juhtnöörid, kuidas tema kapitalidega tuleb talitada. Eraettewõttest ostes ei ole ostjal enam mingit ütlemist kauba eest wäljaantud raha kohta.

Tarwitajad! — Teie ostusummad on suure tähtsusega majandusline jõud. Ärge neid juhusliselt ära andke omakasu püüdwatele isikutele, waid tehke kõik kaubaostud oma tarwitajateühisuse kauplu-ses ja liituge ühisuse liikmeks.

Jõhwi Tarwitajateühing.

Abikauplused Toilas ja Raudil.

Elukindlustus

loob aluse püsiwale ja kindlale majanduslikule olukorrale tulewikus.

Põllumehed ja kõik kodanikud!

Soodsaid ja ajakohaseid kindlustuswiise, odawa algpreemiaga esimeste kindlustusaastate wältel wõimaldab Teile

Kindlustusselts

„EESTI"

Asut. 1907. a.

Kõige suurem ühistegeline kindlustusettewõte kodumaal.

Wastutussummad üle 180.000.000 sendi.
Tasutud kahjusid üle 150 000.000 sendi.

Seltsi walitsus: Tartus, Suurturg 10, oma majas.

Jõhwi esitaja W. MUSTEL.

Rakwere m. 7-a, telef. 48.

„Alutaguse Teataja"

tellimine aasta lõpuni maksab

90 senti.

Kohalejõudnud hooajaks suures walikus

botikuid ja kalosse

Alati saadawal kõiksugu nahkasid ja jalanõusid: meeste, naiste, lastesaapad ja nahkkaubad ning sukki ja sokke.

Kingsepatarbed. Kingsepatarbed.

W. ABELOW

Jõhwis, Turupl. 10. telef. 77.

1931. a talwe hooajaks kohale jõudnud suurem saadetis naiste kumm- ja wilt moe

botikud

igas wärwis.

Ruumi puuduse tõttu müügil endised botikud ja muud jalanõud

suure hinnaalandusega.

Saapakauplus **K. PITSI** Joala t 16. Narwas

Alati uut pakub Teile „Alutaguse Teataja".

Maja müüa.

Teateid saab Narwa tän. 23. Neidrilt. Jõhwis.

Soowitakse osta

hagijat,

kes hästi rebasi ajab.

Teatada Tarakuse postitallu.

Järwe wallas wõtab „Alutaguse Teataja" tellimisi wastu hra TELLING.

Wastutaw toimetaja: W. Mustel. O.-Ü. „Narwa Kirjastus-ühisuse" trükk. Wäljaandja: o.-ü. „Narwa Kirjastus-ühisus".